

دانشکده بهداشت

طرح درس ترمی

عنوان درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی	مخاطبان: دانشجویان ترم ۱ کارشناسی ارشد HSE
تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)	ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: یکشنبه‌ها ۸ تا ۱۰
زمان ارائه درس: یکشنبه‌ها، ساعت ۱۶ تا ۱۸، نیمسال اول ۱۴۰۴-۱۴۰۵	مدرس: دکتر فرامرز قره‌گزلو و دکتر فریبرز امیدی
درس و پیش نیاز: ندارد	

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مبانی رایانه، سیستم‌عامل، اینترنت و کسب توانایی عملی در جستجوی نظام‌مند اطلاعات در بانک‌های اطلاعاتی تخصصی حوزه HSE و علوم پزشکی

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- آشنایی با کلیات درس، مفاهیم پایه سخت‌افزار و نرم‌افزار رایانه شخصی
- ۲- آشنایی با سیستم‌عامل ویندوز، ویژگی‌ها و برنامه‌های کاربردی مهم آن
- ۳- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی، اینترنت، مرورگرها و اصول ارتباطات الکترونیک (ایمیل)
- ۴- آشنایی با مبانی نظری اطلاع‌یابی، معرفی بانک‌های اطلاعاتی و روش‌های جستجوی پیشرفته
- ۵- آشنایی تخصصی با بانک‌های اطلاعاتی کلیدی حوزه علوم پزشکی (نظیر Embase و Medline)
- ۶- جلسه عملی ۱: کارگاه عملی جستجوی نظام‌مند در پایگاه PubMed/Medline
- ۷- جلسه عملی ۲: کارگاه عملی جستجو در سایر پایگاه‌ها و آشنایی با سایت‌های تخصصی HSE و خدمات کتابخانه‌ای دانشگاه
- ۸- ارائه پروژه‌های کلاسی، جمع‌بندی نهایی مباحث و آمادگی برای آزمون پایان ترم

فعالیت عملی: (در قالب پروژه کلاسی)

- ۱- انتخاب یک موضوع پژوهشی در حوزه بهداشت حرفه‌ای، ایمنی و محیط زیست (HSE)، تدوین استراتژی جستجو، انجام جستجوی جامع در دو پایگاه اطلاعاتی (مانند PubMed و Embase) و ارائه گزارش مکتوب شامل استراتژی جستجو و فهرست منابع یافت‌شده (حداقل ۱۵ منبع).

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول:

- ۱- آشنایی با کلیات درس، مفاهیم پایه سخت‌افزار و نرم‌افزار رایانه شخصی

اهداف ویژه جلسه اول:

- ۱-۱- تبیین اهداف، سرفصل‌ها، نحوه ارزیابی و معرفی پروژه کلاسی
- ۱-۲- شناخت اجزای مختلف سخت‌افزاری رایانه شخصی (CPU, RAM, Storage) و لوازم جانبی (پرینتر، اسکنر)
- ۱-۳- تشریح کارکرد و اهمیت هر یک از اجزای سخت‌افزاری و مفهوم نرم‌افزار (سیستمی و کاربردی)

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱-۱- اهداف و ساختار کلی درس و پروژه نهایی را شرح دهد.
- ۱-۲- سه جزء اصلی سخت‌افزاری یک رایانه را نام برده و وظیفه هر یک را بیان کند.
- ۱-۳- تفاوت بین نرم‌افزار سیستمی و نرم‌افزار کاربردی را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه دوم:

- ۲- آشنایی با سیستم‌عامل ویندوز، ویژگی‌ها و برنامه‌های کاربردی مهم آن

اهداف ویژه جلسه دوم:

- ۲-۱- معرفی تاریخچه و قابلیت‌های کلیدی سیستم‌عامل ویندوز
- ۲-۲- آموزش کار با محیط ویندوز، مدیریت فایل‌ها و پوشه‌ها و استفاده از Help
- ۲-۳- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم مانند مجموعه آفیس (Word, PowerPoint)

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۲-۱- دو ویژگی مهم سیستم‌عامل ویندوز را بیان کند.
- ۲-۲- یک فایل را در ویندوز کپی کرده و یک پوشه جدید ایجاد نماید.
- ۲-۳- کاربرد اصلی نرم‌افزارهای Word و PowerPoint را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه سوم:

۳- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی، اینترنت، مرورگرها و اصول ارتباطات الکترونیک (ایمیل)

اهداف ویژه جلسه سوم:

- ۳-۱- تشریح مفاهیم پایه شبکه و اینترنت
- ۳-۲- معرفی مرورگرهای معروف اینترنت (Chrome, Firefox) و نحوه کار با موتورهای جستجو (Google)
- ۳-۳- آموزش ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی برای ارسال و دریافت نامه و فایل

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۳-۱- تفاوت اینترنت و شبکه محلی (LAN) را به طور خلاصه بیان کند.
- ۳-۲- با استفاده از یک موتور جستجو، اطلاعات مشخصی را پیدا کند.
- ۳-۳- یک ایمیل حاوی فایل پیوست را با موفقیت ارسال نماید.

هدف کلی جلسه چهارم:

۴- آشنایی با مبانی نظری اطلاع‌یابی، معرفی بانک‌های اطلاعاتی و روش‌های جستجوی پیشرفته

اهداف ویژه جلسه چهارم:

- ۴-۱- معرفی ترمینولوژی اطلاع‌رسانی و اصول جستجوی علمی
- ۴-۲- آموزش کاربرد عملگرهای بولین (AND, OR, NOT) برای ترکیب کلیدواژه‌ها
- ۴-۳- معرفی اجمالی بانک‌های اطلاعاتی عمومی و تخصصی

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۴-۱- مفهوم "بانک اطلاعاتی" را در حوزه علمی تعریف کند.
- ۴-۲- یک استراتژی جستجوی ساده با استفاده از عملگرهای بولین برای یک موضوع بنویسد.
- ۴-۳- تفاوت بین یک موتور جستجوی عمومی و یک بانک اطلاعاتی علمی را شرح دهد.

هدف کلی جلسه پنجم:

۵- آشنایی تخصصی با بانک‌های اطلاعاتی کلیدی حوزه علوم پزشکی (نظیر Medline و Embase).

اهداف ویژه جلسه پنجم:

- ۵-۱- معرفی پایگاه Medline (از طریق PubMed) و ساختار آن
- ۵-۲- معرفی پایگاه Embase و مقایسه آن با Medline
- ۵-۳- معرفی پایگاه Biological Abstracts و کاربرد آن در علوم زیستی و محیط زیست

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۵-۱- زمینه پوشش موضوعی پایگاه Medline را توضیح دهد.
- ۵-۲- یک تفاوت کلیدی بین پایگاه PubMed و Embase را بیان کند.
- ۵-۳- اهمیت پایگاه Biological Abstracts را برای تحقیقات HSE شرح دهد.

هدف کلی جلسه ششم:

۶- (جلسه عملی ۱) کارگاه عملی جستجوی نظام‌مند در پایگاه PubMed/Medline

اهداف ویژه جلسه ششم:

- ۶-۱- تمرین عملی جستجوی ساده و پیشرفته در PubMed
- ۶-۲- تمرین عملی استفاده از فیلترها (مانند نوع مقاله، تاریخ انتشار) برای محدود کردن نتایج
- ۶-۳- تمرین عملی ذخیره نتایج جستجو و خروجی گرفتن از آن‌ها

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۶-۱- برای یک موضوع مشخص، یک جستجوی کلیدواژه‌ای در PubMed اجرا کند.
- ۶-۲- نتایج جستجوی خود را در PubMed به مقالات مروری منتشر شده در ۵ سال اخیر محدود کند.
- ۶-۳- نتایج منتخب از جستجوی خود را در یک فایل ذخیره نماید.

هدف کلی جلسه هفتم:

۷- (جلسه عملی ۲) کارگاه عملی جستجو در سایر پایگاه‌ها و آشنایی با سایت‌های تخصصی HSE و خدمات کتابخانه‌ای دانشگاه

اهداف ویژه جلسه هفتم:

- ۷-۱- تمرین عملی جستجو در پایگاه Embase یا یک پایگاه دیگر معرفی شده
- ۷-۲- معرفی و مرور چند سایت مهم و معتبر در رشته HSE مانند (OSHA, NIOSH)
- ۷-۳- آشنایی با سرویس‌های کتابخانه دیجیتال دانشگاه محل تحصیل و نحوه دسترسی به منابع

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۷-۱- یک جستجوی پایه را در پایگاه Embase انجام دهد.
- ۷-۲- دو وبسایت معتبر بین‌المللی در حوزه ایمنی و بهداشت کار را نام ببرد.
- ۷-۳- نحوه دسترسی به مقالات تمام متن از طریق سامانه کتابخانه دانشگاه را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه هشتم:

۸- ارائه پروژه‌های کلاسی، جمع‌بندی نهایی مباحث و آمادگی برای آزمون پایان ترم

اهداف ویژه جلسه هشتم:

- ۸-۱- ارائه چند نمونه از پروژه‌های دانشجویان و بررسی استراتژی‌های جستجو
- ۸-۲- پاسخ به سوالات و ابهامات نهایی در مورد مباحث نظری و عملی
- ۸-۳- مرور سریع مباحث کلیدی و نکات مهم برای آزمون‌های کتبی و عملی

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۸-۱- پروژه نهایی خود را مطابق با استانداردها تکمیل و ارائه دهد.
- ۸-۲- به سوالات مروی استاد در خصوص کل مباحث پاسخ دهد.
- ۸-۳- دانش خود را برای شرکت در آزمون پایان‌ترم منسجم نماید.

منابع:

1. Lamber, J. (Last edition). Finding Information in Science, Technology and Medicine. Taylor & Francis.
2. Zieliński, K. et al. (Last edition). Information Technology Solutions for Healthcare.

۳- راهنماهای آنلاین و منابع آموزشی پایگاه‌های اطلاعاتی معرفی شده در کلاس.

روش تدریس:

ترکیبی از سخنرانی، ارائه پاورپوینت، نمایش زنده (Live Demo) و کار عملی در کارگاه کامپیوتر، پرسش و پاسخ و ارائه پروژه.

وسایل آموزشی:

ویدیو پروژکتور، کامپیوتر متصل به اینترنت برای مدرس و دانشجویان (در جلسات عملی).

سنجش و ارزشیابی

فعالیت	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
مشارکت کلاسی و فعالیت‌های عملی	مشاهده و ارزیابی مستمر	۲۰	در طول ترم	در طول ترم -
پروژه کلاسی	ارائه گزارش کتبی	۳۰	جلسه هشتم	-
امتحان پایان ترم	آزمون کتبی و عملی	۵۰	طبق برنامه آموزش	طبق برنامه آموزش

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

- ۱- حضور منظم و به موقع در تمام جلسات نظری و عملی الزامی است.
- ۲- مشارکت فعال در بحث‌های کلاسی و انجام تمرینات عملی مورد انتظار است.
- ۳- رعایت اصول اخلاق علمی و بهیچ وجه از هرگونه تقلب در آزمون‌ها و تکالیف ضروری است.

نام و امضای مدیر گروه: دکتر فریبرز امید

نام و امضای مدرس: دکتر فرامرز قره‌موزلو

نام و امضای مسئول EDO دانشکده: دکتر شهاب رضائیان

تاریخ تحویل:

تاریخ ارسال:

جدول زمانبندی درس سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی

روز و ساعت جلسه: یکشنبه‌ها، ساعت ۱۶ تا ۱۸، نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۱۴۰۴/۹/۲	کلیات درس، مفاهیم پایه سخت‌افزار و نرم‌افزار	دکتر فرامرز قره‌گوزلو
۲	۱۴۰۴/۹/۹	آشنایی با سیستم‌عامل ویندوز و برنامه‌های کاربردی	دکتر فرامرز قره‌گوزلو
۳	۱۴۰۴/۹/۱۶	آشنایی با اینترنت، مرورگرها و پست الکترونیکی	دکتر فرامرز قره‌گوزلو
۴	۱۴۰۴/۹/۲۳	مبانی نظری اطلاع‌یابی و روش‌های جستجوی پیشرفته	دکتر فرامرز قره‌گوزلو
۵	۱۴۰۴/۹/۳۰	معرفی تخصصی بانک‌های اطلاعاتی علوم پزشکی	دکتر فریبرز امید
۶	۱۴۰۴/۱۰/۷	کارگاه عملی ۱: جستجو در پایگاه	دکتر فرامرز قره‌گوزلو و دکتر فریبرز امید
۷	۱۴۰۴/۱۰/۱۴	کارگاه عملی ۲: جستجو در سایت‌های تخصصی HSE	دکتر فریبرز امید
۸	۱۴۰۴/۱۰/۲۱	ارائه پروژه، جمع‌بندی و رفع اشکال	دکتر فرامرز قره‌گوزلو و دکتر فریبرز امید
	طبق برنامه آموزش	آزمون نهایی	دکتر فرامرز قره‌گوزلو و دکتر فریبرز امید

رتبه علمی: استادیار							
نام گروه آموزشی: مهندسی بهداشت حرفه‌ای و ایمنی کار							
تعداد سوال: ۳۰							
جدول بلوپرینت آزمون: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی							
نیمسال تحصیلی: نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴							
گروه آموزشی: مهندسی بهداشت حرفه‌ای و ایمنی کار							
دانشکده: بهداشت							
ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سوالات	تعداد سؤالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
					حیطه‌ی شناختی	حیطه‌ی مهارتی	حیطه‌ی نگرشی
۱	آشنایی با رایانه شخصی (سخت‌افزار و نرم‌افزار)	۲	۷/۷	۲	۲	۰	۰
۲	آشنایی با سیستم عامل ویندوز و برنامه‌های کاربردی	۲	۷/۷	۳	۲	۱	۰
۳	آشنایی با اینترنت، مرورگرها و ایمیل	۲	۷/۷	۳	۱	۲	۰
۴	مبانی اطلاع‌رسانی و روش‌های جستجو	۳	۱۱/۵	۴	۳	۱	۰
۵	معرفی بانک‌های اطلاعاتی (Medline, Embase, ...)	۳	۱۱/۵	۴	۳	۱	۰
۶	کارگاه عملی جستجو در بانک‌های اطلاعاتی	۵	۱۹/۳	۵	۱	۴	۰
۷	کارگاه عملی سایت‌های تخصصی و خدمات کتابخانه	۵	۱۹/۳	۵	۱	۳	۱
۸	جمع‌بندی و مرور پروژه	۴	۱۵/۳	۴	۱	۲	۱
	جمع	۲۶	۱۰۰٪	۳۰	۱۴	۱۴	۲